

Spenshult tar nya tag nu som eget bolag

Den 1 januari 1999 blev Spenshults Reumatikersjukhus ett eget bolag. Det är fortfarande helägt av Reumatikerförbundet, men drivs nu helt självständigt. Detta gör att driften kan bli mer rationell, eftersom den sköts av en professionell styrelse och att reumatikerförbundet står helt ekonomiskt skyddat. Reumatikertidningen skickade ner Yvonne Enman för att ta pulsen på vårt enda kvarvarande specialistsjukhus. Här är hennes rapport.

Har man väl lyckats mixtra sig till Spenshults reumatikersjukhus, genom det på sjukvårdssidan ekonomiskt nedrustande Vårdsverige, så har man också vunnit en stor seger för sig själv. Detta låter som en lovsång och väldigt fin reklam för SRS, men bilden är inte falsk. Fast den som tänkt sig en liten skön semester med lata dagar göra sig icke besvär!

Hela Sverige upptagningsområde Spenshult är ett sjukhus för reumatiker, dvs personer med sjukdomar i rörelseorganen, samt med inflammatoriska led-, rygg- och systemsjukdomar, men också för patienter med andra olika smärtproblem. Man inriktar sig på patienternas självkänedom om sin egen kropp och sin egen smärta för att därigenom hjälpa patienten till att, så långt det är möjligt, själv kunna

hantera sin kropp och sjukdom under vardagslivets påfrestningar.

Just nu finns det 320 remisser från hela landet i kö för en behandlingsperiod. En tillströmning som borgar för en stabil grund.

Målet med en behandlingsperiod sätts utifrån patientens behov, tillsammans med patienten. Man kan ta hand om många problem samtidigt, kanske även fastställa en diagnos. Man kan starta upp nya läkemedelsbehandlingar samtidigt med smärtbehandling

Resurserna finns

SRS är ett relativt stort sjukhus som är välutrustat. Där finns t ex både laboratorier och egen röntgen. Det är inte ett akutsjukhus, men om oturen är framme så är personalen utbildad i akutvård och det finns naturligtvis akutväschor strategiskt placerade. Det finns alltid tillgång till akutläkare och ambulans finns i Hyltebruk, vilket garanterar att man kan vara på Halmstads akutmottagning på mindre än 30 minuter.

Gymnastikavdelningen är väl utbyggd och bassängen, nästan utan klor, gör att så gott som alla klorallergiker ändå kan använda den utan problem. De pigga och verbala sjukgymnasterna gör att man som överdagen besökare nästan vill fly, för annars finns risken att man snabbt och effektivt finner sig själv likt en kåldolme inlindad i den varma goalerinpackningen och därefter nedfirad i bassängen hängandes i wetvästen vilt

sprattlande till häftig musik och med käcka tillrop av badpersonalen. Vem orkar sedan över huvud taget köra därifrån?

På arbetsterapin är meningen att behandlingen ska sikta mot att förbereda och träna inför det vardagliga livet. Där ges ergonomisk rådgivning och bedömning av arbetsförmågan. Patienten får hjälp med ortoser och hjälpmedel och man gör förberedelser för bostadsanpassning. Inte minst viktigt är det att få se och prova de olika prylar som faktiskt finns för att underlätta det dagliga livet. Har man aldrig sett vad som finns kan man heller inte skaffa sig det man kanske så väl behöver. Det bor ju inte heller en uppfinnare i varje själ, även om man ibland funderar...

Själen behöver sitt, precis som kroppen

Kurators roll är mycket mångfacetterad. Personligen finner jag denna kategori av personal något underbemannad på SRS. Lite märkligt med tanke på den anda som talar om hela patientens väl. Kurator finns t ex inte med som en given personalgrupp när patienten skrivs in på sjukhuset.

Den roll som kuratorn har är att underlätta och kanske också initiera patientens kontakter med myndigheter. En sysselsättning som den som provat vet, kräver en otroligt lång tidsåtgång. Att vara samtalspartner vid krissituationer kräver eftertanke precis som en psykologisk bedömning.

Har man en kronisk sjukdom så bär man även utan att man är i kris på problemställningar som mår bra av att få ventileras med en utomstående, opartisk samtalkontakt.

Lekamlig spis

När man befinner sig på sjukhus så är alltid maten en viktig faktor. Under ledning av Gunnel Nilsson som arbetat på SRS under 12 år, lagas den mesta maten på plats. En del speciellt arbetskrävande delar köps in färdig. Nu för tiden är det ju också lite enklare eftersom de flesta specialkosterna försvunnit. Det finns utrymme för att vid samtal med patienten tillgodose de små detaljer som gör att var och en känner måltiderna som lagade just för dem. Att sedan avnjuta dem i den vackra ljusa matsalen gör inte saken sämre.

Vem längtar inte till sängen

Trots allt så är det ju på avdelningen man ska ha sin fasta punkt under behandlingstiden. En rundvandring på avdelning 2 tillsammans med syster Britta ger ett intryck av värme. Samlingsplatserna är musikrummet och köket som är som navet i hjulet. Variationerna på rumsstorlekar är stor och på varje rum finns TV.

Samarbete är grunden

Sjukhuschefen Staffan Setterberg och klinikchef Ingemar Petersson uppfattas som ett väl fungerande ledarpar som uttrycker samma önskemål och framtidsvisioner, fast på olika sett. De vill att vården ska vara ett mönster för övrig hälso- och sjukvård. Den ska säkerställa tillgången på vårdplatser för reumatologisk rehabilitering och ses som ett komplement till landstingets sjukvårds- och rehabiliteringsansvar. Specialistkompetensen och verksamhetsinnehållet ska hålla så hög kvalitet att det uppfattas som ett mönster.

Duon vill ha ett gott samarbete med reumatikerförbundet och med reumatologerna i Sverige. De vill verka för att föra reumatologins specialitet vidare och för att höja statusen på området.

–Inom primärvården upplever en del att de inte blir förstådda, men det finns också många som får en väldigt god vård, påpekar Ingemar Petersson. Det är bara det att dessa röster inte hörs så tydligt.

Han ser det lite som ett ansvar även för Spenshult att hitta samarbetsformer mellan primärvården och reumatologins specialistinstanser för att reumatikerna alltid ska kunna få ett gott omhändertagande.

Båda talar sig varma för att det är människan som ska sättas i centrum och att det är personens hela situation som ska beaktas. Familj, fritid och hela den sociala biten är av värde. De ser kunnig, engagerad, erfaren personal som sjukhusets största tillgång. Deras ledarstil karaktäriseras av en öppen dialog med personalen, där så många som möjligt ska vara delaktiga i kvalitetsutvecklingen.

Spenshultsandan lever personalen

Genomgående för dem som arbetar på Spenshult är att många varit där mycket länge, och att de nya inte längtar någon annanstans. Karl-Åke Dansund som arbetat där under 33 år och som i princip föddes där och sedan jobbat där sedan 1955, men undantag av en avstickare till Halmstad på 1 1/2 år, framhåller att det finns både goda och lite jobbiga sidor av att alla känner varandra och att stora delar av släkterna bor nära. Det liknar i mångt och mycket en stor familj, där nästan alla vet vad du gör.

Visst har stämningen bland personalen gått lite upp och ner med konjunkturerna. När remisstillströmningen var låg och inskränkningar gjordes så var det kanske lite svårt att hålla mungiporna uppe, men någon slags sammanhållning har det alltid funnits. Och nu i takt med att kvalitetsförbättringarna märks så tydligt och att det satsas rejält på underhandsutveckling för all personal så är det inte svårt att låta Spenshultsandan leva upp igen. Förr var det omsorgsbiten som vägde tyngst, nu är det kunskapen om reumatologin som är spjutspetsen. Personalen faller in i sina rätta nischer och sjukhuset blir

något att räkna med.

Genom ett nålsöga

Varje projekt som initieras behandlas i Spenshults Forsknings- och utvecklingsråd, med doc. Björn Svensson som ordförande innan det omsätts till verklighet. Där tittar man på frågeställningarna och vilket syfte som finns, på om det redan finns likartade projekt på gång, om det finns en rimlig vetenskaplig tidsplan, kvalitet, finansiering samt på ansvarig koppling till universitet och högskolor.

Varför SRS?

Därför att där finns en människosyn som ser till hela personen, inte bara de kroppsliga problemen, utan som även lägger sig vinn om att se hela människan som den komplicerade och komplexa varelse hon är. Existentiella frågor skyggar personalen inte för, och Ingemar Petersson ser i framtiden inrättandet av ett stillhetens rum som är konfessionellt neutralt, där man kan möta sig själv eller vem man vill möta för att därigenom få den kraft som gör att man orkar gå vidare.

Själslig spis

Sjukhuset ligger fantastiskt naturskönt. Själv vet jag inte att jag vid något besök där inte slagits av att oavsett årstid är det alltid vackert. Det är inbjudande att ta promenader på de slingor som omges av högstammig bladskog. Där finns åldriga bokar, knotiga ekar blandat med mörk barrskog och här och var bryts detta av ljusa björkar. Har man tur kanske en svan förirrat sig ner till den trolska tjärnen vid skogens rand. Att mata de ädelfiskar som simmar där är en trivsam sysselsättning för patienterna som väl finner sin plats i Ingemar Peterssons önskan om att Spenshult ska vara en plats där man fokuserar patienten och dennes situation genom att människor möts i en mix av traditionell forskning och ett framlyftande av djupare etiska frågor.

Text Yvonne Enman och Kristina Sunding